

Thema's in geschieddidactisch onderzoek

Er vindt op nationaal en internationaal niveau al veel onderzoek plaats naar het leren en onderwijzen van geschiedenis. Het gaat daarbij met name om het leren van geschiedenis binnen school, maar er is ook enig onderzoek naar buitenschoolse contexten, zoals het leren in een historisch museum.

Hieronder volgt een korte omschrijving van vier hoofdthema's in het geschieddidactisch onderzoek: inhouden en doelen van het vak geschiedenis, verwerving van historische kennis, ontwikkeling van het vermogen historisch te denken en redeneren en opvattingen en interesses van leerlingen.

Inhouden en doelen van het vak geschiedenis

Wat wordt precies onderwezen en vanuit welke doelstellingen? Voorbeelden van vragen zijn: Wat verstaan we onder historisch besef? Hoe kan in het geschiedeniscurriculum meer wereldgeschiedenis worden opgenomen? Wat kan geschiedenisonderwijs bijdragen aan burgerschapsvorming en persoonsvorming? Welke samenhang is mogelijk met andere vakken? Het onderzoek kan zich bijvoorbeeld richten op ontwikkelingen in het geschiedeniscurriculum, visies van leraren op de inhouden en doelen van het schoolvak geschiedenis en schoolboekanalyse. Het onderzoek kan zich ook richten op de wijze waarop docenten lesgeven over specifieke historische thema's.

Verwerving van historische kennis

Dit thema bevat onderzoek naar de historische kennis en beelden waarover leerlingen beschikken, de problemen die zich voordoen bij het verwerven en kunnen toepassen van historische kennis en de didactische aanpakken die deze verwerving bevorderen. Het gaat bijvoorbeeld om overzichtskennis of begripsontwikkeling. Het onderzoek kan zich richten op kennisverwerving op basis van historische (schoolboek)teksten en bronnen en de invloed van de taalvaardigheid van leerlingen. Er kan binnen ook onderzoek worden gedaan naar de vraag of de geschiedverhalen die leerlingen construeren, de 'master narratives' reflecteren die dominant zijn in het collectief geheugen.

Ontwikkeling van het vermogen historisch te denken en redeneren

Dit onderzoek richt zich op specifieke historische denk- en redeneervaardigheden, zoals inleven, historisch contextualiseren, historische vragen stellen, causaal historisch redeneren, aspecten van verandering en continuïteit onderscheiden, kritisch omgaan met historische bronnen, betekenis geven aan historische personen en gebeurtenissen en historische argumentatie. Wat kan het historisch denken en redeneren in de weg staan? Welke didactische aanpakken bevorderen ontwikkeling van het vermogen historisch te denken en redeneren en hoe kan dit vermogen getoetst worden?

Opvattingen en interesses van leerlingen

Welke opvattingen hebben leerlingen over de aard en bron van historische kennis en hoe beïnvloeden deze epistemologische opvattingen het leren van geschiedenis? Hoe denken leerlingen over het nut van historische kennis en vaardigheden? Welke historische interesses hebben leerlingen, hoe verschillen die naar bijvoorbeeld, leeftijd, sekse en culturele of religieuze identiteit? Het onderzoek richt zich tevens op de vraag hoe we de historische interesse van leerlingen kunnen bevorderen, bijvoorbeeld door relaties te leggen met het heden of door gamebased learning.